

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/88/2024
Identifikačné číslo spisu:	1317200530
Dátum vydania rozhodnutia:	18.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1317200530.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu L. B., narodeného H., zastúpeného LÖWY & LÖWY s.r.o., advokátska kancelária, Bratislava, Slowackého č. 56, IČO: 47236230, proti žalovanej A. B., rod. J., narodenej H. zastúpenej JUDr. Katarínou Michalkovou MBA, advokátkou, Bratislava, Košická č. 48, o vrátenie daru, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B3-17C/6/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2022 sp. zn. 5Co/57/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. júna 2019 č. k. 17C/6/2017-245 žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie mimo iného uviedol, že z výpovedí strán sporu vyplynuli rozporné tvrdenia o ukončení vzťahu, ktoré nemožno odstrániť ani výpoveďami svedkov. Podľa žalobcu dôvodom odchodu žalovanej zo spoločnej domácnosti bola jej nevera s p. L., mimomanželský vzťah, ktorý nadviazala v marci 2016, podľa žalovanej sa s ňou rozišiel žalobca 28. 03. 2016 SMS správou, kde jej napísal, že bude lepšie, ak sa rozídu a každý z nich si pôjde vlastnou cestou. Ani závery rozvodového rozsudku nie sú v tomto smere pre rozhodovanie o vrátení daru rozhodujúce. Hoci z rozsudku Okresného súdu Bratislava III, č. k. 37P/331/2016-231, zo dňa 23. 01. 2018, vyplýva, že v bode 44. odôvodnenia rozsudku bola ako hlavná príčina rozvratu manželstva uvedená skutočnosť nadviazania mimomanželského vzťahu na strane manželky - žalovanej v tomto konaní, je rozsudok datovaný dňom 23. 01. 2018, t. j. takmer dva roky po udalostiach, ktoré opisuje žalobca ako zakladajúce podstatu správania sa žalovanej v rozpore s dobrými mravmi. Súd posudzoval rozhodujúce obdobie pre účely posúdenia dôvodnosti žaloby od marca do augusta 2016, kedy žalovaná definitívne opustila spoločnú domácnosť. Samotné tvrdenia strán sporu sú prirodzene rozporné a ani napriek výpoveďami svedkov nemožno jednoznačne ustáliť, že by sa obdarovaná správala v rozpore s dobrými mravmi. K samotnej nevere s p. L. sa vyjadroval svedok L. U., ktorý bol prítomný pri návšteve L. v marci 2016 a zo správania žalovanej a p. L. mu ich vzájomná náklonnosť pripadala ako dôverný vzťah. Táto

skutočnosť bez ďalšieho nedokazuje žiadnu neveru, ktorej by sa žalovaná mala dopustiť, keď aj samotný svedok uvádza, že žalovaná bola v danom čase v podnapitom stave, čo nesporne modifikuje každé správanie. Z tejto svedeckej výpovede nemožno vyvodiť žiadny iný záver okrem toho, že sa istý časový úsek návštevy správala spoločensky nevhodne spôsobom, ktorý svedkovi nevyhovoval, ale nie to, že bola žalobcovi ako svojmu manželovi neverná s nejakým iným mužom. Rovnako aj svedkovia brat žalobcu U. o nevere žalovanej počul od brata a hovoril mu to svedok L.. U., svedkyňa L.. J. B. to uviedla ako informáciu od svojho priateľa L.. U. a počula sprostredkované od otca, že žalovaná chodí na kávu s p. L. po odovzdaní detí ráno do školy. Všetci svedkovia boli blízki rodinní príbuzní žalobcu - brat, dcéra, partner dcéry, a preto je potrebné ich svedecké výpovede hodnotiť aj s prihliadnutím na tento rozmer. I keby to boli osoby bez vzťahu k žalobcovi, z ich výpovedí nemožno ustáliť, že by sa žalovaná v rozhodnom období pre posúdenie spornej veci mala dopustiť konania, zakladajúceho právo darcu domáhať vrátenia daru podľa ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka. Ani vo vzťahu k ďalšej uvádzanej nevere žalovanej s T. S. nebolo pred súdom nič preukázané, samotný svedok S. to kategoricky poprel ako intrigu a svedok U. B. mal túto informáciu len sprostredkovanú od kamarátky. Bez ďalšieho preto neobstoí ani čestné prehlásenie pani F. L. zo dňa 13. 03. 2019 (č. l. 174), okrem iného zamestnankyne žalobcu, na čo súd tiež prihliadal. Naopak, konanie žalobcu darovať nehnuteľnosť bolo vopred plánované, uvedomelé a chcel týmto žalovanú uistiť, že s ňou počíta ako so svojou partnerkou a vytvoriť jej aj spoluvlastníckym vzťahom k rodinnému domu v D. pocit skutočného domova. Skutočnosti opísané žalobcom v žalobe uvádzané ako dôvod vrátenia daru skutkovo korešpondujú s jeho opisom udalostí a partnerskej krízy v lete 2012, kedy sa schyľovalo v partnerstve k rozchodu. Aj z časových súvislostí je zrejmé, že k darovaniu došlo 06. 05. 2013, rok po prekonaní krízy z leta 2012, o dva roky neskôr 15. 5. 2015 bolo uzavreté manželstvo strán sporu, takže nič nenasvedčovalo tomu, že by si žalobca zobral žalovanú, ak by bol presvedčený o jej konaní v rozpore s dobrými mravmi. Ani skutočnosť, že bolo manželstvo účastníkov konania napokon rozvedené, nie je žiadnou „nemorálnou okolnosťou“ spôsobujúcou právny predpoklad pre vrátenie daru. Právnym predpokladom, kedy by bolo možné hovoriť o hrubom porušení dobrých mravov, by sa podľa ustálenej judikatúry považovalo také správanie obdarovanej, ktoré sa objektívne prejavilo, z čoho vyplýva, že by sa musela žalovaná ako obdarovaná takto objektívne správať voči darcovi - napr. fyzický útok, verejné ponižovanie, týranie, ...objektívne spoločensky neakceptovateľné správanie. Žiadne takéto správanie nebolo preukázané, žalobca v konaní produkoval iba domnienky o nevere žalovanej. Súd v tejto súvislosti dodáva, že ani samotná nevera, ak by sa aj preukázala, by nebola v danom prípade konaním proti dobrým mravom, keď žalovaná od žalovaného definitívne odišla v auguste 2016 a manželstvo bolo napokon ukončené rozvodom. Napokon aj z SMS komunikácie strán sporu zo dňa 21. 07. - 22. 07. 2016, kedy si žalovaná odsťahovala svoje veci z rodinného domu v D. vyplýva, že táto skutočnosť nebola pre žalobcu prekvapením, sám ju k tomu nabádal, aby odišla, a že s ňou už nepočíta ani ako so svojou partnerkou. Preto neobstoí argumentácia žalobcu, založená na prekvapivom odchode žalovanej zo spoločnej domácnosti, ktorá mala žalobcu zaskočiť a založiť okrem iného konanie žalovanej proti dobrým mravom. Rozchod strán sporu ako partnerov a manželov asi žiadnu zo strán sporu neprekvapil, bol vzhľadom na ich komunikáciu logickým výsledkom ich pretrvávajúcich rozporov. Napokon už samotná skutočnosť, že žalovaná odmietla ísť na rodinnú dovolenku na L., musela byť pre žalobcu signálom, že ich vzťah so žalovanou nemôže byť v poriadku a ide o manželskú krízu. Z pozície hodnotenia právnych a skutkových predpokladov naplnenia ust. § 630 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého by sa žalobca ako darca sa mohol domáhať vrátenia daru, ak sa žalovaná ako obdarovaná správala voči nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy; súd prvej inštancie má zo záverov dokazovania preukázanú manželskú krízu strán sporu v rozhodnom období marec - august 2016, so záverom odchodu žalovanej zo spoločnej domácnosti, ale nemá preukázanú žiadne jej konanie v rozpore s dobrými mravmi. Naopak ani komunikácia žalobcu so žalovanou nebola na úrovni, ktorú by bolo možné nazvať slušnou komunikačnou úrovňou (sms správy č. l. 77 - 78), súd pripomína aj okolnosti definitívneho odchodu žalovanej z rodinného domu v auguste 2016, kedy bolo správanie žalobcu voči žalovanej potrestané v priestupkovom konaní. Manželské a partnerské rozpory bez ďalšieho, keď žalobca neuniesol dôkazné bremeno preukázania nevery žalovanej ako konania proti dobrým mravom, ktorého sa mala voči nemu dopustiť, nepostačuje na záver súdu svedčiaci v prospech jeho pozitívneho výroku. Preto po obsiahrom vykonaní dokazovania žalobu ako nedôvodnú zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. novembra 2023 sp. zn. 5Co/57/2020 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 CSP) a žalovanej strane priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 369 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP).

2.1. V rozhodnutí mimo iného uviedol, že súd prvej inštancie po vykonaní rozsiahleho dokazovania v odôvodnení napadnutého rozsudku vykonané dôkazy vyhodnotil jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP) a vyvodil z nich správny záver o tom, že žalobca nepreukázal také správanie sa žalovanej, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Svoj záver i dostatočným spôsobom odôvodnil. Z dôkazov, navrhnutých žalobcom ku nevere žalovanej, dospel k správne mu záveru o tom, že nevera žalovanej nebola svedkami v blízkom vzťahu so žalobcom preukázaná, a to i s prihliadnutím na výpoveď T.. Pokiaľ by aj nevera bola preukázaná, správne uzavrel, že prípadnú neveru by nebolo možné považovať za konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi; v intenciách záverov NS ČR sp. zn. 33Odo/137/2002 žalobca netvrdil a ani nepreukazoval, že údajnou neverou žalovanej bol vystavený nepriateľnému ponižovaniu alebo bola znevážená jeho dôstojnosť. Žalobca pred súdom prvej inštancie poukázal na záver ústavného súdu v I. ÚS 491/2015 o nezvratnej ujme ako predpokladu pre posudzovanie nevery podľa § 630 OZ, ďalej však existenciu nezvratnej ujmy, ktorá mu mala byť neverou spôsobená netvrdil a ani nepreukazoval. Naproti tomu žalovaná mala podozrenie na neveru žalobcu, keď pri práci v rodinnej firme mala prehľad o výberoch značnej hotovosti žalobcom, ktoré bližšie neobjasňoval. Vzťah manželov je jedinečným medziľudským vzťahom, s najvyššou mierou intimity, v ktorom vernosť manželov tento vzťah priamo charakterizuje (§ 18 Zák. o rodine). Nevera poukazuje na to, že manžel nedostal od svojho partnera to, čo očakával alebo potreboval, teda na nevere partnera do istej miery participuje druhý manžel, čo zásadne vylučuje jej chápanie ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k manželovi. Poukaz súdu na konanie žalovaného, riešené v priestupkovom konaní (inzultácia žalovanej, vyhádzanie jej vecí na ulicu), ako aj na jeho sms komunikáciu so žalovanou, potvrdzuje ďalšiu krízu ich vzťahu v žalobcom vymedzenom období, ako správne uzavrel i súd prvej inštancie (predtým v r. 2012). Súd nepochybil, keď okrem iných dôkazov prihliadol i na sms komunikáciu, ktorá vznikla pred začatím tohto sporu, teda objektívne poukazuje na správanie sa strán voči sebe. Je nesporné, že odchod rodiča zo spoločnej domácnosti, osobitne ak ide o matku maloletého dieťaťa, je pre dieťa veľmi bolestnou skutočnosťou, nezriedka ovplyvňujúcou jeho vnímanie a konanie po celý život. Odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B. však rovnako nemožno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy, smerujúce voči žalobcovi blízkej osobe. Syn B. je rovnako blízkou osobou i žalovanej. Podľa tvrdení žalovanej i vyjadrenia ich syna pred rozvodovým súdom (rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 23. 1. 2018 č. k. 37P/331/16-231), napriek odchodu zo spoločnej domácnosti má žalovaná so synom dobrý vzťah, vo vzťahu so žalobcom zotrvávala práve z obavy, že syn (rovnako ako žalobcova dcéra z prvého manželstva) bude zverený do osobnej starostlivosti žalobcovi, k čomu napokon napriek jej návrhu i došlo. Odchod žalovanej bol reakciou na neuspokojivý vzťah so žalobcom, ku ktorému ju nabádal i žalobca (sms komunikácia z dovolenky v E., výmena zámkov), čo pri dobrom vzťahu žalovanej so synom vylučuje sankcionovanie žalovanej vrátením daru z dôvodu opustenia syna žalovanou. Záver o jednoznačne závadnom správaní sa len jedného z manželov by bol celkom mimo reality manželských vzťahov; na manželskej kríze sa v rozhodujúcom období nepodieľala len žalovaná, ale aj žalobca.

2.2. Žalobca namietal porušenie práva na spravodlivý proces pre neumožnenie prednesu záverečnej reči na pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku. Žalobcovi bol po vykonaní rozsiahleho dokazovania poskytnutý priestor na záverečné stanovisko v spore. Za týmto účelom bolo pojednávanie zo dňa 23. 5. 2019 odročené. Obe strany pred súdom deklarovali, že nemajú návrhy na doplnenie dokazovania. Už pred uvedeným pojednávaním vo vyjadreniach z č. l. 184 a z č. l. 194 reagovali na vykonané dokazovanie a právnu stránku veci, vyjadrenia boli doručené protistrane ešte v apríli 2019. Žalobca svoju záverečnú reč zaslal súdu písomne, rovnako ako žalovaná strana. Opätovne žiadna zo strán nemala návrhy na doplnenie dokazovania. Zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že súd (oboznámený s písomnými záverečnými rečami) vyhlásil dokazovanie za skončené. Obsah záverečných rečí je vo svojej podstate zhodný s vyjadreniami strán z č. l. 184 a z č. l. 194. Za tohto stavu, keď charakter záverečných rečí mali už podania z č. l. 184 a 194 i pre nekonkretizovanie práva, ktoré malo byť postupom súdu žalobcovi odňaté (napr. nemožnosť navrhnuť dôkaz, nemožnosť vyjadriť sa k

tvrdeniam protistrany, k vykonaným dôkazom), nie celkom dôsledným postupom súdu prvej inštancie podľa § 182 CSP (nevyzval strany na prednesenie záverečných rečí, predložených už skôr v písomnej forme) nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcu, v priebehu celého konania zastúpeného advokátom, v takej miere, ktorá by mohla mať reálny vplyv na výsledok sporu. Odvolací súd pri posudzovaní závažnosti pochybenia postupu súdu prvej inštancie prihliadol i na dĺžku konania. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

3.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vymedzila porušením jej práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Vzhľadom na nedostatok, zmätočnosť a arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého súdneho rozhodnutia, čo do vysporiadania sa s povinnosťou manželov byť si verní (§ 18 ZoR) a následným nelogickým konštatovaním súdu, že za neveru môže vždy do istej miery aj druhý partner, čo vylučuje jej chápanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi a posúdenia konania žalovanej v rozpore s dobrými mravmi spôsobuje, že prišlo k zásahu do práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd len konštatoval, že nevera žalovanej nebola svedkami v blízkom vzťahu so žalobcom preukázaná a pokiaľ by aj bola preukázaná nebolo by ju možné považovať za konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Rovnako uviedol, že odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B. tiež nemožno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy, nakoľko syn B. je rovnako blízkou osobou i žalovanej. Súd úplne ignoroval okolnosti, za ktorých prišlo k odchodu matky zo spoločnej domácnosti s odnesením si vecí značnej hodnoty a uvedené je potrebné vnímať v kontexte dopadu aj na maloletého. Porušenie povinností manželov byť si verní sa musí prinajmenšom premietnuť v dobrých mravoch, a tak je úplne nesprávne konštatovanie súdu, že za neveru manžela musí byť zodpovedný aj druhý partner, nakoľko nenaplnil jeho očakávania. Odvolací súd sa na žiadnom mieste napadnutého rozhodnutia nevysporiadal s preukázaným konaním žalovanej a to, že si previedla z firemného účtu na súkromný účet, ktorý používali obaja manželia spoločne, sumu 107.000,00 eur, z ktorého následne na svoj účet previedla 27.000,00 eur, kde do poznámky resp. ako detail platby uviedla: „manželská dohoda - prvá časť vyrovnania“. Túto transakciu uskutočnila 16. 07. 2016, t. j. v deň, kedy žalobca odišiel spolu s deťmi na dovolenku. Predmetné súd absolútne ignoroval a v kontexte dôvodov pre vrátenia daru, vôbec nevyhodnotil, pričom žalobca poukazoval na to, že ide o skutočnosť zásadnú. Vyššie uvedenú skutočnosť opomenul tak súd prvej inštancie ako aj súd odvolací, a to aj napriek skutočnosti, že uvedené bolo namietané v odvolaní. Súd sa rovnako v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevysporiadal s rozhodnutiami, ktorými argumentoval žalobca, a ktoré identifikujú kritéria a interpretáciu ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka, z hľadiska hodnotenia nevery a správania žalovanej v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Uviedol, že nemožno súhlasiť s konštatovaním odvolacieho súdu, že odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B., nemožno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy, smerujúce voči žalobcovi blízkej osobe, nakoľko syn B. je rovnako blízkou osobou i žalovanej. Takýto výklad ustanovenia § 630 OZ nemožno považovať za správny, nakoľko ide o prísny formalizmus. Uvedeným výkladom by došlo iba k „fiktívnej“ možnosti darcu domáhať sa vrátenia daru, v prípade osôb ktoré majú spoločného príbuzného, resp. člena rodiny, voči ktorému došlo zo strany jedného zo spoločných príbuzných k správaniu hrubo porušujúcemu dobré mravy a zakladajúce právo na vrátenie daru. Navyše vyššie uvedené konštatovanie, resp. záver odvolacieho súdu nebol ani bližšie odôvodnený a nepokrýval všetky žalobcom v tejto časti uvádzané skutočnosti. Žalobca v tejto súvislosti uviedol, že nevera a následný odchod žalovanej mali ďalekosiahlejšie následky voči maloletému B., nakoľko osoba, s ktorou sa žalovaná nevery dopustila bol rodinný známy a ich deti boli spolužiaci, t. j. navštevovali spoločnú školu. S ohľadom na uvedené odôvodnenie rozhodnutia, proti ktorému dovolanie smeruje, trpí takou intenzitou v rozsahu nedostatku odôvodnenia, ktoré zasahuje do práva na spravodlivý súdny proces, čo zakladá pustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

3.2. K dovolaciemu dôvodu v zmysle 421 písm. b) CSP (t. j., že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená) uviedol, že správanie obdarovanej, naplnia kvalitatívne ako aj kvantitatívne

predpoklady hrubého porušenia dobrých mravov voči žalobcovi a jeho synovi ako členovi rodiny darcu (§ 630 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí konštatoval, že „odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B. však rovnako nemožno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy, smerujúce voči žalobcovi blízkej osobe. Syn B. je rovnako blízkou osobou i žalovanej.“ V danom prípade však odvolací súd opomenul aj skutočnosť, že sa nejednalo len o odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti ale išlo o jej neveru, a to aj s prihliadnutím na osobu, s ktorou sa danej nevery dopustila, čo malo mimoriadny dopad na maloletého B.. Podľa názoru dovolateľa (nemožnosť uplatnenia práva žalobcu na vrátenie daru z dôvodu, že maloletý syn je blízkou osobou i žalovanej) zo strany odvolacieho súdu je neudržateľný, nakoľko tento výklad by spôsobil nemožnosť uplatnenie práva darcu na vrátenie daru v prípade osôb, ktoré majú spoločného príbuzného, resp. člena rodiny, voči ktorému došlo zo strany jedného zo spoločných príbuzných k správaniu hrubo porušujúcemu dobré mravy a zakladajúce právo na vrátenie daru. Daný výklad absolútne protirečí jasnej dikcii zákona „alebo členom jeho rodiny“. Podľa rozhodnutia R 88/1998, ktoré uvádza, že: „K zániku darovacieho vzťahu podľa § 630 Občianskeho zákonníka dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, ktorý hrubo porušil dobré mravy svojím správaním k darcovi alebo členom jeho rodiny. Hrubým porušením dobrých mravov sa tu rozumie ich porušenie značnej intenzity alebo ich sústavné porušovanie. Za členov rodiny darcu treba považovať predovšetkým jeho manžela, rodičov a deti a spravidla tiež ostatných príbuzných v priamom rade (predovšetkým potomkov), ako aj súrodencov, výnimočne aj ďalšie osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere, pokiaľ by darca ich ujmou dôvodne počítval ako vlastnú.“ Z vyššie uvedeného ako aj z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že správanie žalovanej spočívajúce nie len v nevere ale aj v následkoch s ňou spojených voči maloletému synovi zakladá hrubé porušenie dobrých mravov voči darcovi, ktoré reflektuje aj aktuálny stav spoločenského vývoja a vedomia, keď nevera počas manželstva a na ňu nadväzujúce spôsobenie útrap synovi nemôže byť vnímaná ani inak. V danom prípade tak odvolací súd rozhodoval o právnej otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, a to či možno pokladať blízke príbuzenstvo (syna) medzi darcom (otcom / žalobcom) a obdarovaným (matkou / žalovanou) v prípade uplatnenia práva na vrátenie daru zo strany darcu (žalobcu) voči obdarovanému (žalovanej), v dôsledku hrubého porušenia dobrých mravov zo strany obdarovaného voči tomuto spoločnému príbuznému (synovi) ako výnimku, ktorá zakladá nemožnosť uplatnenia práva v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Dovolateľ má zato, že uvedený dôvod zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nakoľko došlo k rozhodnutiu o právnej otázke, ktorá nebola doposiaľ riešená dovolacím súdom, a preto je daná potreba, aby dovolací súd, ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. V ďalšom dovolateľ skonštatoval, že otázka nevery manželky a jej povinnosti byť verná s následkom hrubého porušenia dobrých mravov nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. V zmysle ustanovenia § 18 ZoR majú manžela v podmienkach Slovenskej republiky zákonnú povinnosť byť si verný. Aj keď uvedená povinnosť nie je právne vymáhateľná, jej porušenie má byť sankcionované, resp. chápané prinajmenšom ako porušenie dobrých mravov inak by toto zákonné ustanovenie bolo obsolentné. Správanie obdarovanej, ktorým napĺňa kvalitatívne ako aj kvantitatívne predpoklady hrubého porušenia dobrých mravov voči darcovi, čím nevera nepochybne je, predstavuje dôvod na uplatnenie práva na vrátenie daru, ktoré darcovi výslovne za danej situácie priznáva § 630 Občianskeho zákonníka. Z hľadiska právneho názoru, odvolací súd v napadnutom rozhodnutí v bode 12. konštatoval, že: „Nevera poukazuje na to, že manžel nedostal od svojho partnera to, čo očakával alebo potreboval, teda na nevere partnera do istej miery participuje druhý manžel, čo zásadne vylučuje jej chápanie ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k manželovi.“ Dané chápanie (automatická diskvalifikácia práva žalobcu na vrátenie daru z dôvodu, že jeden z partnerov nenaplnil očakávania druhého partnera a tým sa podieľal na nevere, čo ju vylučuje ako konanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi) zo strany odvolacieho súdu je nesprávne a neudržateľné. Akceptovanie záveru, ktorý prezentuje odvolací súd by tak viedlo k situácii, že pri každej nevere v manželstve by bola vina aj na partnerovi, ktorý sa nevery nedopustil a poctivo si plnil svoju povinnosť vernosti, a aj napriek tejto skutočnosti by sa nemohol dovolať hrubého porušenia dobrých mravov a svojho práva na vrátenie daru. Nemožno podľa dovolateľa akceptovať záver odvolacieho súdu, že za neveru môže vždy do istej miery aj druhý partner (manžel), čo vylučuje jej chápanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi voči manželovi, nakoľko tento záver je nesprávny. V danom prípade tak odvolací súd rozhodoval o právnej otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte

vyriešená, a to či možno vylúčiť neveru a jej chápanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k manželovi (čo zakladá právo na vrátenie daru), len na základe toho, že verný manžel nenaplnil očakávania neverného manžela. Napadnuté rozhodnutie trpí vadami zmätočnosti, čo do odôvodnenia zásadných úvah súdu, a to aj v intenciách princípu právnej istoty a práva na spravodlivý súdny proces pokiaľ ide o posúdenie povinnosti manželov byť si verní a následným konštatovaním, že za neveru môže vždy do istej miery aj druhý partner, čo vylučuje jej chápanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi, a posúdenia konania žalovanej v rozpore s dobrými mravmi - Že právne posúdenie otázky hrubého porušenia dobrých mravov nie len voči žalobcovi ale aj jeho maloletému synovi tak ako vyplýva zo skutkového stavu, nebolo doteraz v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR riešené. - Že právne posúdenie otázky, že za neveru môže vždy do istej miery aj druhý partner (manžel), čo vylučuje jej chápanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k manželovi, nebolo doteraz v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR riešené.

4. Žalovaná k dovolaniu uviedla, že v ňom absentuje vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP a konanie netrpí vadou v zmysle § 420 písm. f) CSP. Navrhla dovolanie odmietnuť alternatívne ho zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací

súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), o taký prípad v prejednávanej veci nešlo.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva. Dovolací dôvod nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom (§ 433 CSP).

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

15. Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

16. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Dovolací súd posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľom z § 420 písm. f) CSP. Tento dovolací dôvod dovolateľ vymedzil porušením práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. A to vzhľadom na nedostatok, zmätočnosť a arbitrárnosť odôvodnenia dovolaním napadnutého súdneho rozhodnutia, čo do vysporiadania sa s povinnosťou manželov byť si verní (§ 18 ZoR) a následným nesprávnym konštatovaním súdu, že za neveru môže vždy do istej miery aj druhý partner, čo vylučuje jej chápanie ako konania v rozpore s dobrými mravmi a posúdenia konania žalovanej v rozpore s dobrými mravmi, žalobca tým odôvodňuje zásah do jeho práva na spravodlivý súdny proces. V podstate dovolateľ súdom pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP vyčíta ich nesprávne právne posúdenie veci, nesprávne zistenie skutkového stavu veci, či nesprávne vyhodnotenie dôkazov.

18.1. K uvedenej dovolacej argumentácii žalobcu dovolací súd uvádza, že konajúce súdy zhodne vychádzali zo záveru o nepreukázaní nevery, ani iného správania sa žalovanej, ktoré by svojou intenzitou mali zakladať hrubé porušenie dobrých mravov v súvislosti s povinnosťou vrátiť dar podľa § 630 OZ (viď bod 10. a 11. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a bod 26. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie). Dovolacia námietka obsahovo opierajúca sa o porušenie práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, jeho zmätočnosti, či arbitrárnosti je založená na nepreukázanej nevere a prípadne ďalších (len) tvrdených okolnostiach, stojacích tak mimo skutkového a právneho rámca tohto prípadu tak, ako to vyplýva zo súdneho rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu. Za tejto situácie chýba príčinná súvislosť medzi takto dovolateľom namietanou vadou zmätočnosti a vydanými rozhodnutiami súdov a im predchádzajúcim procesným postupom pre vec relevantných (rozhodných) otázok. Z uvedeného hľadiska nemožno prisvedčiť dovolateľovi ohľadom porušenia jeho procesných práv zakladajúcich vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18.2. K dovolacej námietke, že odvolací súd sa nevysporiadal s konaním žalovanej, ohľadom prevodu sumy 107.000 eur z firemného účtu na súkromný účet, ktorý používali obaja manželia spoločne, z ktorého následne na svoj účet previedla 27.000 eur, kde do poznámky k platbe mala uviesť - manželská dohoda - prvá časť vyrovnania, dovolací súd uvádza, že dovolateľ k tomu v dovolaní neozrejmil v čom spočíva tvrdená dôležitosť takého konania pre vec samú (označená dovolateľom ako „skutočnosť zásadná“). Možno pripomenúť, že dovolací dôvod má byť vymedzený v dovolaní, a že ho nemožno vymedziť s odkazom na podania uskutočnené pred súdom prvej inštancie alebo odvolacím súdom ani odkazom na obsah súdneho spisu (§ 433 CSP).

18.3. K výhrade, že 19. 06. 2019 súd prvej inštancie bez výzvy na prednesenie záverečných rečí vyhlásil rozsudok. Doloženie písomnej vyhotovenej záverečnej reči nemožno považovať za postup v súlade s ustanovením § 182 CSP. Dovolací súd uvádza, že dovolateľ v dovolaní v časti „skutkové okolnosti prípadu“ (len) opísal ním vnímaný skutkový stav tejto procesnej skutočnosti pred súdom prvej inštancie a vyjadril k nej svoju nespokojnosť bez toho, aby v ďalšej časti dovolania označenej ako „dôvody zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP“ uviedol v čom vidí naplnenie tohto dovolacieho dôvodu (porušenia práva na spravodlivý proces) reagujúc pritom na rozhodnutie a právnu argumentáciu odvolacieho súdu o tejto otázke (viď bod 2.2. vyššie), čo dovolateľ neučinil, čím tento dovolací dôvod náležite nevymedzil. Dovolací súd poznamenáva, že dovolateľ v dovolaní netvrdí, aby namietaný nedostatok mal mať konkrétny dopad na výsledok sporu, dovolateľ odvolaním z uvedeného dôvodu atakoval rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie mu predchádzajúce, odvolací súd sa jeho odvolacou námietkou riadne zaoberal a vysporiadal sa s ňou tak, že nesprávny procesný postup z hľadiska jeho intenzity vzhľadom na existenciu písomných záverečných rečí sporových strán nepovažoval za porušenie práva na spravodlivý proces (porovnaj bod 2.2. vyššie); správnosť právneho posúdenia veci súdmi tým zostáva nedotknutá. Prípadné procesné pochybenie súdu neznamena automaticky existenciu dôvodov zmätočnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP, pokiaľ nespĺňa všetky atribúty

vyžadované právnou úpravou a to, že tento nesprávny procesný postup znemožnil strane realizovať jej patriace konkrétne procesné práva a zároveň, že intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Ide o prejav materiálneho nazerania na ochranu procesných práv. Za opodstatnené vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP judikatúra dovolacieho i ústavného súdu nepovažuje námietky ohľadom nedostatočného odôvodnenia súdnych rozhodnutí založených a vyvodzovaných z názorov dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci, čo je i prípad dovolania žalobcu. Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo/73/2020, 9Cdo/121/2020). Dovolateľovi sa nepodarilo preukázať, že proces pred súdmi (odvolacím a súdom prvej inštancie) ako celok nebolo možné považovať vo výsledku za spravodlivý. Dovolací súd v tých okolnostiach, ktoré žalobca vymedzil v dovolaní ako dovolacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP, nezistil prípustnosť ani dôvodnosť dovolania.

19. Pokiaľ žalobca prípadne vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP aj z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia dôkazov, nesprávneho zistenia skutkového stavu veci, [napr. ohľadom (ne)preukázania nevery žalovanej a jej dopadu na žalobcu, či maloletého syna B.], dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

20. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP aj v dôsledku právnej argumentácie [napr. či manželskú neveru (ne)možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov; či odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B. (ne)možno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy voči žalobcovi a členovi jeho rodiny, (teda aj synovi žalobcu a žalovanej); či žalobca (ne)môže uplatniť právo na vrátenie daru z dôvodu, že maloletý syn je blízkou osobou i žalovanej a iné]. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci, (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľkou tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020). Otázkami správneho právneho posúdenia veci sa dovolací súd pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 písm. f) CSP nemá možnosť zaoberať. Ich riešením by sa dovolací súd mohol zaoberať len pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP.

21. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

22. Dovolateľ v dovolaní ako dovolací dôvod uviedol § 421 ods. 1 písm. b) CSP avšak ho nevymedzil zákonu zodpovedajúcim spôsobom. K tomuto zisteniu dovolací súd na vysvetlenie uvádza:

22.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v

nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22.2. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 CSP.

22.3. Okrem toho nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je, že dovolateľ uvedie právnu (nie skutkovú) otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Inak dovolací súd nemá možnosť posúdiť, či ide skutočne o právnu otázku, či ide o právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sú splnené osobitné podmienky uvedené v jednotlivých prípadoch, v ktorých citované ustanovenie dovolanie pripúšťa.

22.3.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. b) CSP je rozhodujúce, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté, avšak táto otázka doteraz v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolateľ by mal: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) tvrdiť (a prípadne i doložiť), že takáto otázka doteraz nebola riešená dovolacím súdom, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

22.4. Dovolací súd sa najskôr zaoberal tým, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľom nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Z dovolania nevyplýva, aby dovolateľom konkrétne formulované právne otázky (a ich vymedzenie) zodpovedali tomu, na čom súdy založili svoje rozhodnutia (t. j., že sa jedná o rozhodnú právnu otázku, na ktorej súdy založili svoje rozhodnutie). Nosnou otázkou nastolenou dovolateľom bolo to, či nevera manželky a jej povinnosti byť verná má za následok hrubé porušenie dobrých mravov. Dovolací súd pripomína, že v spore podľa názorov súdov nedošlo k preukázaniu nevery (ako právnej skutočnosti, okolnosti) a nad rámec toho prípadne vyslovené názory odvolacieho súdu ohľadom nevery nemožno považovať ako rozhodné pre právne posúdenie veci. Dovolateľ formuloval ďalšiu právnu otázku tak, či blízke príbuzenstvo (syna) medzi darcom (otcom / žalobcom) a obdarovaným (matkou / žalovanou) v prípade uplatnenia práva na vrátenie daru zo strany darcu (žalobcu) voči obdarovanej (žalovanej), v dôsledku hrubého porušenia dobrých mravov zo strany obdarovanej voči tomuto spoločnému príbuznému (synovi) je výnimkou, ktorá zakladá nemožnosť uplatnenia práva v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd poukazuje na to, že súdy svoje rozhodnutia nezaložili na názore ohľadom neprihliadania na konanie obdarovanej voči ich spoločnému synovi s dopadom na právo darcu domáhať sa úspešného vrátenia daru. Súdy totiž na také konanie prihliadali (v kontexte opustenia domácnosti i žalobcovej domnienke o nevere žalovanej) a zároveň ho vyhodnotili tak, že nie je konaním hrubo porušujúcim dobré mravy v zmysle § 630 OZ. Odvolací súd vyslovil, že „odchod žalovanej zo spoločnej domácnosti so žalobcom a ich synom B. však rovnako nemožno považovať za konanie žalovanej hrubo porušujúce dobré mravy, smerujúce voči žalobcovi blízkej osobe.“ Súd prvej inštancie uviedol, že „má zo záverov dokazovania preukázanú manželskú krízu strán sporu v rozhodnom období marec - august 2016, so záverom odchodu žalovanej zo spoločnej domácnosti, ale nemá preukázané žiadne jej konanie v rozpore s dobrými mravmi“. Uvedené nepotvrďuje tvrdenie ohľadom premisy dovolateľa v právnej otázke ako výnimky nezohľadňujúcej, či vylučujúcej konanie obdarovanej voči ich synovi s dopadom na darcovo právo požadovať vrátenie daru. Formulácia právnych otázok a ich riešenie, ktoré dovolateľ považuje za správne, tak ani nie je spôsobilé zvrátiť rozhodnutie odvolacieho súdu a naplniť účel dovolacieho konania, ním sa nesleduje akademické

(právno-teoretické, či hypotetické) riešenie problému. Prípadná akademická odpoveď na položené otázky sama osebe nevyvracia správnosť právnych záverov odvolacieho súdu v spojení so súdom prvej inštancie, na ktorých založili svoje rozhodnutia (o nepreukázaní manželskej nevery, o nevyhodnotení správania žalovanej voči žalobcovi a maloletému B. v hrubom rozpore s dobrými mravmi). Žalobca poukazoval na skutkové deficity a nesprávne právne závery súdov, s ktorými polemizoval a vyslovoval s nimi nesúhlas. Takým spôsobom sa mu však nepodarilo vymedziť právnu otázku v niektorom z dovolacích dôvodov v zmysle § 421 CSP v nadväznosti na rozhodnutia odvolacieho i súdu prvej inštancie vydané v tejto veci. Dovolací súd uvádza, že vymedzenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nezodpovedá právnej úprave. Ex officio ingerencia dovolacieho súdu majúca za následok reštauráciu dovolacieho dôvodu s novým vymedzením jeho obsahu, patričným komentárom i hľadaním a označením vhodnej judikatúry dovolacieho súdu, by mohla byť neprípustným zásahom narúšajúcim samú materiálnu podstatu spravodlivého procesu i princípov rovnosti (vrátane „rovnosti zbraní“) a kontradiktórnosti civilného sporového konania. Z uvedeného plynie, že dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na vlastných domnienkach alebo predpokladoch, nemôže nahradzovať kvalifikovaný servis poskytovaný právnym zástupcom dovolateľa, lebo vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry dovolateľa (porovnaj IV. ÚS 372/2020).

22.5. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje nevymedzenie dovolacieho dôvodu dovolateľom v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorým prípadne mienil namietat' nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

24. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 a § 257 CSP tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobca a dovolací súd nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa pre uplatnenie moderačného oprávnenia o nepriznaní trov dovolacieho konania úspešnej žalovanej.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.